

Uchwała Nr 24/XL
Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP
z dnia 20 grudnia 2020 r.
w sprawie wykładni § 43 ust. 1 Statutu ZHP
(zakończenie czteroletniej kadencji władz ZHP)

Na podstawie § 73 ust. 3 Statutu ZHP Naczelny Sąd Harcerski ZHP uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Czteroletnia kadencja władz ZHP oznacza, że kolejny zjazd zwykły ZHP powinien rozpocząć się nie wcześniej niż 15 dni przed i nie później niż 15 dni po identycznym dniu tego samego miesiąca, w którym cztery lata wcześniej rozpoczął się poprzedni zjazd zwykły ZHP.
2. Do zjazdów zwykłych chorągwi i hufców stosuje się odpowiednio przepis ust. 1.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem 21 grudnia 2020 r.

Uzasadnienie

Statut ZHP określa długość kadencji władz ZHP od 1995r. a jednolita, czteroletnia kadencja władz ZHP została ustalona, poprzez odpowiednie zmiany w Statucie ZHP, przez XXXI Zjazd ZHP w 1997r. Z przepisów Statutu ZHP (§ 43 ust. 1, § 48 ust. 3, § 56 ust. 3, § 64 ust. 3) jednoznacznie wynika, że kadencja władz kończy się na kolejnym zwykłym zjeździe - odpowiednio: ZHP, chorągwi albo hufca.

Statut ZHP nie zawiera szczegółowego sposobu ustalania, kiedy powinien odbyć się kolejny zjazd zwykły, kończący kadencję. W tej sytuacji ustalenie właściwego sposobu wymaga posiłkowania się zasadami liczenia różnych okresów, szczególnie tych określonych w latach, zdefiniowanymi w polskim prawodawstwie, w tym w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i w kodeksie cywilnym. Nie można też pominąć ukształtowanego zwyczaju – zarówno w zakresie stosowania przepisów powszechnych jak i praktyki ZHP. Pomimo że zwyczaj nie może być traktowany w Polsce jako źródło prawa, to ze względu na fakt, że odwołuje się do

nego wiele przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny – nie może być pomijany.

Zgodnie z art. 112 Kodeksu cywilnego: „Termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu ...” a art. 115 tej ustawy dopuszcza tylko niewielkie odstępstwo od tej zasady: „Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.”. Zastosowanie tego przepisu oznacza, że termin czteroletni, z uwagi na rok przestępny, przypada najwcześniej na 1461. dzień.

Zgodnie z art. 114 Kodeksu cywilnego: „Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za dni trzydzieści, a rok za dni trzydzieści pięć.”. W przypadku zastosowania tego przepisu termin czteroletni przypadnie na 1460. dzień.

Te zasady wyznaczyły kierunek rozumowania Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP, wskazując, że koniec okresu czteroletniego powinien przypadać po około 1461 dniach, nie mogą być natomiast wprost przeniesione do Związku Harcerstwa Polskiego, w którym działalność podlega fluktuacjom wynikającym z uwarunkowań organizacyjnych – przykładowo zjazdy są bardzo często organizowane w soboty i niedziele. W tej sytuacji odchylenie 1-2 dni od swoistego „dnia referencyjnego” jakim jest identyczny dzień tego samego miesiąca, w którym cztery lata wcześniej rozpoczął się poprzedni zjazd, jest niewystarczające.

Ważnym rozwiązaniem, głęboko zakorzenionym w polskim systemie prawnym, a zarazem zapewniającym odpowiedni poziom elastyczności, jest art. 98 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej („1. Sejm i Senat są wybierane na czteroletnie kadencje. Kadencje Sejmu i Senatu rozpoczynają się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwają do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji. 2. Wybory do Sejmu i Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej ... wyznaczając wybory na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu.”) oraz art. 109 ust. 1 Konstytucji RP („Pierwsze posiedzenia Sejmu i Senatu Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje na dzień przypadający w ciągu 30 dni od dnia wyborów ...”). Pomimo stosunkowo dużej elastyczności tych przepisów, dotychczasowa praktyka (zwyczaj) spowodowała, że długości wszystkich pełnych kadencji Sejmu RP od czasu uchwalenia Konstytucji RP były do siebie bardzo zbliżone. III kadencja Sejmu RP rozpoczęła się 20 października 1997r., IV kadencja – 19 października 2001r., V kadencja 19 października 2001r. VI kadencja została skrócona więc moment jej rozpoczęcia (5 listopada 2007r.) nie może być porównywany do wcześniejszej, ale następna VII kadencja rozpoczęła się 8 listopada 2011r., VIII kadencja – 12 listopada 2015r. a IX kadencja 12 listopada 2019r. Analizując wspomniane przepisy Konstytucji RP, praktykę ustalania, ogłaszania i potwierdzania wyników wyborczych, daty i treść zarządzeń Prezydenta RP wydanych na podstawie wspomnianych przepisów Konstytucji RP, należy uznać, że jest bardzo mało prawdopodobne, aby długość kolejnej,

pełnej kadencji Sejmu RP różniła się od długości poprzedniej kadencji o więcej niż połowa wspomnianego dwukrotnie w tych przepisach okresu 30 dni – a więc o więcej niż 15 dni. Ta analiza stanowiła podstawę rozstrzygnięcia zawartego w wykładni.

Te 15 dni stanowi ok. 1% łącznej liczby dni w okresie czterech kolejnych lat kalendarzowych. Jest to okres wystarczający, aby termin rozpoczęcia zjazdu został dostosowany do uwarunkowań organizacyjnych a zarazem na tyle krótki, że nie można go uznać za sposób na nieuprawnione skrócenie lub przedłużenie kadencji, a zatem za istotne naruszenie Statutu ZHP.

Związek Harcerstwa Polskiego jest organizacją, w której tradycja (zwyczaj) odgrywa dużą rolę. Utrwalona, wieloletnia praktyka zjazdów zwykłych ZHP także potwierdza zasadność przyjętej wykładni. Poniższa tabela przedstawia terminy zjazdów zwykłych ZHP od 1990 r.:

Zjazd	Termin	Różnica w porównaniu z odpowiednim dniem grudnia w którym rozpoczął się poprzedni zjazd zwykły
XXVIII	5-7 grudnia 1991	xxx
XXIX	9-12 grudnia 1993	4 dni
XXXI	4-7 grudnia 1997	5 dni
XXXII	6-9 grudnia 2001	2 dni
XXXIII	1-4 grudnia 2005	5 dni
XXXVI	3-6 grudnia 2009	2 dni
XXXVIII	5-8 grudnia 2013	2 dni
XL	7-10 grudnia 2017	2 dni

Największa różnica pomiędzy dniem rozpoczęcia zjazdu zwykłego ZHP a odpowiednim dniem rozpoczęcia poprzedniego zjazdu zwykłego ZHP wynosi 5 dni – a więc 3 razy krócej niż rozwiązanie określone w niniejszej wykładni.

Przepisy Statutu ZHP w zakresie określenia długości kadencji władz wszystkich szczebli (władz naczelnych, władz chorągwi i władz hufców) są tożsame, stąd niniejsze rozstrzygnięcie odnosi się nie tylko do zjazdu zwykłego ZHP ale analogicznie do zjazdów zwykłych chorągwi i zjazdów zwykłych hufców.

Przewodniczący NSH ZHP

(-) hm. Krzysztof Pater